

A stylized illustration of a forest scene. A large, textured tree trunk dominates the background. In the foreground, there are several pink flowers with five petals and green leaves. Two small, dark, cat-like animals are perched on the tree trunk. At the bottom, a small white animal is visible among the foliage.

*Muumit ja suuri tuhotulva
– kouluille*

Hyvä opettaja

Tervetuloa mukaan juhlimaan mummien 80-vuotista historiaa yhdessä luokkasi kanssa, ja kiitos, että olet tuonut mummit ja heidän arvonsa nuorten tietoisuuteen.

Tämä kouluja varten kehitetty materiaali syventyy ensimmäiseen mummitarinaan *Mummit ja suuri tuhotulva* ja sen teemoihin; rohkeuteen, solidaarisuuteen, toivoon ja yhteenkuuluvuuden tunteeseen.

Työskentelyyn tämän materiaalin kanssa tarvitset *Mummit ja suuri tuhotulva* -kirjan, joka on 48-sivuinen.

Nuoremmille oppilaille suunnattu kirjan lukeminen ja luetun pohdinta on suunniteltu viiteen noin 20-30 minuutin sessioon. Voitte käsitellä useamman osion samalla kertaa, jos se sopii teille paremmin.

Vanhempien oppilaiden luku- ja kirjoitusharjoitukset voidaan järjestää siten, kuin sinä opettajana katsot ryhmällesi parhaaksi.

Materiaali soveltuu hyvin seuraaviin oppiaineisiin ja teemoihin:

- kuvataide
- äidinkieli ja kirjallisuus
- ympäristö
- yhteisö
- yhteiskunta

Taustaa

Tove Jansson – muumitarinoiden luoja ja paljon muuta

Tove Jansson (1914-2001) oli suomalainen kirjailija ja kuvataiteilija, jonka kuvitetut lastenkirjat ja aikuiskirjallisuus ovat rakastettuja ympäri maailmaa. Hänet tunnetaan parhaiten muumitarinoiden sekä niitä seuranneiden muumisarjakuvien ja kuvakirjojen luojaana. Lisäksi hänen aikuiskirjallisuudesta *Kesäkirja* -romaanin pite- tään laajalti pohjoismaisen kaunokirjallisuuden klassikkona. Tove Jansson oli lahjakas monissa eri kirjallisuuden ja taiteen muodoissa: hän saavutti varhain mainetta lupaavana nuorena taidemaalarina ja sarjakuvapiirtäjänä ja myöhemmin romaanien ja novellien, runojen sekä radio- ja teatterinäytelmien kirjoittajana.

1960-luvulla Tove Jansson rakensi yhdessä kumppaninsa Tuulikki Pietilän ja ystävänsä Pentti Eistolan kanssa dioraamoja, jotka kuvaavat erilaisia kohtauksia muumitarinoista, sekä tunnetuimpana valtavan viisikerroksisen Muumitalon. Nämä mallit ilmentävät leikkisyyttä ja elinikäistä luovuutta, jotka ovat tunnusomaisia Tove Janssonin elämälle ja työlle.

Jos olet kiinnostunut oppimaan lisää Tove Janssonin työstä ja elämästä, käy osoitteessa tovejansson.com.

Ensimmäinen muumitarina ja juhlavuosi

Tove Jansson kirjoitti ensimmäisen muumitarinan, *Muumit ja suuri tuhotulva*, toisen maailmansodan aikana lohduttaakseen itseään synkkyyden keskellä. Hän loi maailman, joka rakentuu seikkailun ja osallisuuden varaan, jossa erilaiset näkökulmat tulevat kuulluksi. *Muumit ja suuri tuhotulva* on tarina levottomista ajoista ja hajanaisesta perheestä. Se on tarina toivosta, yhteenkuulumisen tärkeydestä ja siitä, että on olemassa turvallinen paikka, jota voi kutsua kodiksi.

Muumit ja suuri tuhotulva seuraa Muumimammaa ja Muumipeikkoa, jotka etsivät kadonnutta Muumipappaa ja uutta kotia. He kohtaavat lukemattomia vaaroja ja tapaavat muita tulvaa pakenevia olentoja. Lopulta he löytävät Muumipapan ja puun korkuisen tyylikkään ja siniseksi maalatun talon – Muumitalon.

Vuonna 2025 juhlitaan muumitarinoiden 80-vuotista historiaa. Juhlavuoden keskeisenä teemana on Muumitalo ja se, mitä se edustaa – yhteenkuuluvuuden tunnetta, paikkaa, jossa ovi on aina auki.

Keskellä Muumilaaksoa majakkana seisova Muumitalo on paikka, jossa voi hengähtää ja juhlia. Paikka, jossa voi olla oma itsensä. Muumitalo tarjoaa suojaa, lohtua ja turvaa kaikille, jotka sitä etsivät. Juuri tämä mahdollistaa sen, että muumit ja heidän laajennettu perheensä voivat rohkeasti lähteä maailmalle seikkailemaan, ottaa riskejä ja olla vapaita. Seikkailuillaan he voivat olla varmoina siitä, että matkan päätteeksi heillä on paikka, jonne palata. Paikka, johon he kuuluvat – paikka, jota he voivat kutsua kodiksi. Ovi on aina auki.

“Muumipeikon isä ja äiti ottivat kaikki heidän tuttavansa vastaan yhtä rauhallisesti. Sisään tuotiin vain uusia vuoteita ja ruokapöytää suurennettiin. Niin muumitalosta oli tullut hulinatalo, missä jokainen teki mitä päähän pälkähti eikä kukaan pitänyt murhetta huomisesta.”

- Taikurin hattu

Luokkahuoneessa

Lue ja pohdi, keskustele ja/tai kirjoita

Materiaali on jaettu kahteen osaan, joista toinen on tarkoitettu nuoremmille ja toinen vanhemmille oppilaille. Molempiin tarvitaan *Muumit ja suuri tuhotulva* -kirja. Tätä ajatonta tarinaa ja sen yleismaailmallisia aiheita voidaan käyttää niin ala- ja yläkoulussa kuin lukiossakin. Opettajana tunnet oppilaasi ja tiedät, mikä materiaali sopii heille parhaiten, ja tietysti on mahdollista valita ja sekoittaa!

Materiaali nuoremmille oppilaille

Lue *Muumit ja suuri tuhotulva* ääneen luokassa. Tässä materiaalissa tarina on jaettu viiteen osioon, ja jokaisen osion jälkeen kehoitetaan pohtimaan ja keskustelemaan. Jotkin osiot ovat pidempiä kuin toiset, ja voit halutessasi käydä läpi useita osioita kerralla.

Spontaaneille ajatuksille on hyvä tarjota mahdollisuus kunkin osion jälkeen.

Ja huomaa, että näihin kysymyksiin ei ole väärä vastauksia.

Taustaa oppilaille

Muumit

Huoleton ja seikkailunhaluinen muumiperhe – Muumipeikko, Muumimamma ja Muumipappa – asuvat Muumilaaksossa Muumitalossa erinäisten vieraiden kanssa. Muumit rakastavat seikkailuja ja pohtivat elämän suuria ja pieniä ihmeitä. He ovat uteliaita, kilttejä ja rohkeita.

Muumit ja suuri tuhotulva

Ensimmäinen tarina muumeista, *Muumit ja suuri tuhotulva*, kertoo, miten muumit tulivat asumaan taloonsa laaksoon. Se on tarina seikkailusta ja vaaroista, mutta myös toivosta ja sellaisen paikan löytämisestä, jota voi kutsua kodiksi.

Osa 1 - rohkeudesta

Lue kirja alusta kohtaan ”Sano minua Tulppaanaksi vain”.

Kysymyksiä oppilaille

1. Miksi luulette, että Muumipeikko ja Muumimamma menevät syvemmälle metsään ja järven yli, vaikka siellä saattaa olla jotain vaarallista?
2. Oletko koskaan tehnyt jotain, mikä tuntui pelottavalta tai vaaralliselta? Kertokaa toisillenne tällaisista hetkistä.

Osa 2 - yöpyminen poissa kotoa

Lukekaa eteenpäin Tulppaanan tapaamisesta siihen, kun Muumimamma käy makuulle suklaapensaalle.

Kysymyksiä oppilaille

Matkan aikana he yöpyvät useissa eri paikoissa, niin syvällä metsässä kuin karkkimaassa. Nukkuminen uudessa paikassa voi olla sekä hauskaa että pelottavaa. Muumipeikko ja Muumimamma ovat menettäneet kotinsa tulvassa, eivätkä he tiedä, löytävätkö he uuden kodin ja mistä sen mahdollisesti löytävät.

1. Oletko sinä koskaan yöpynyt poissa kotoa? Millaista se oli?
2. Oletko koskaan muuttanut pois kotoa uuteen paikkaan? Millainen kokemus se oli? Jos et ole muuttanut pois kotoa, yritä kuvitella, millaista se olisi.
3. Voitko kuvitella, millaista olisi, jos sinulla ei olisi kotia, johon palata? Oletko kokenut jotain sellaista kuin Muumipeikko ja Muumimamma, tai oletko kuullut jostakin, jolla on ollut tällainen kokemus?

Osa 3 - avun saamisesta

Lue eteenpäin Muumimammasta suklaapensaalla siihen, kun seikkailijat ovat löytäneet kultaisen talon.

Kysymyksiä oppilaille

Seikkaileva kolmikko tapaa useita ihmisiä, jotka tulevat heidän avukseen; esimerkiksi Tulppaana, vanha herra karkkimaassa ja merenpeikko.

1. Onko joku joskus auttanut sinua?
2. Miltä tuntui saada apua joltain toiselta?

Osa 4 - toivosta

Lue eteenpäin siitä, kun he koputtavat kultaisen talon oveen, siihen, kun he löytävät pullossa olevan viestin – mutta älä lue viestiä vielä.

Kysymyksiä oppilaille

Koko tarinan ajan toivo elää Muumimamman ja Muumipeikon kanssa.

1. Mitä he toivovat?
2. Mitä sinä toivot juuri nyt?

Osa 5 - onnellisuudesta ja yhteenkuulumisesta

Lue kirja loppuun siitä, kun he lukevat pullopostin.

Kysymyksiä oppilaille

Monien huolien ja pitkän matkan jälkeen Muumipeikko ja Muumimamma pääsevät jälleen yhteen Muumipapan kanssa ja löytävät Muumipapan heille rakentaman talon.

1. On selvää, että tämä tekee heidät onnellisiksi, mutta mieti hetki, miksi se tekee heidät onnellisiksi. Mitä mieltä sinä olet?

Materiaali vanhemmille oppilaille

Kirjoittaminen voi toimia turvallisena kanavana kokemuksille, tunteille, muistoille ja ajatuksille ja tapana säilyttää niitä. Kirjoittaminen edistää kykyämme selittää ja tarkentaa ajatuksiamme muille ja itsellemme. Kirjoittamisen avulla voimme ymmärtää omaa elämäämme.

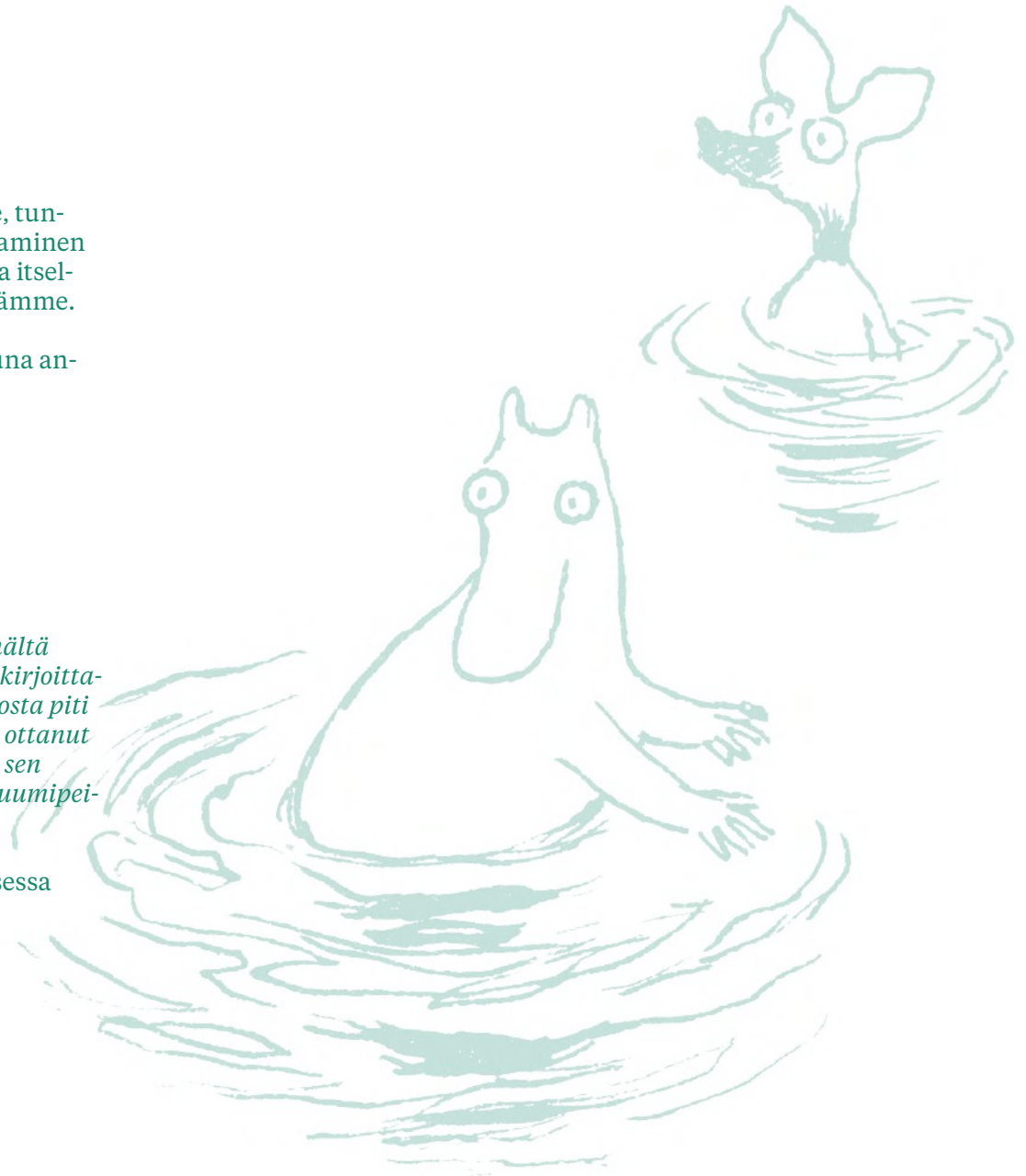
Lue *Muumit ja suuri tuhotulva* ääneen luokassa tai yksin jaettuna annettuihin osiin kuten edellä, tai kukin omaan tahtiin.

Taustaa oppilaille

Tove Janssonin ajatuksia *Muumit ja suuri tuhotulva* -kirjan kirjoittamisesta:

“Sotatalvena 1939 työni oli seisahtunut; tuntui aivan hyödyttömältä koettaa piirtää kuvia. Kai voit ymmärtää, että äkkiä innostuin kirjoittamaan jotakin, mikä alkoi sanoilla “Olipa kerran”. Satuhan jatkosta piti tulla, ei mahtunut mitään, mutta puolustelin itseäni sillä, etten ottanut mukaan prinssejä, prinsessoja enkä pieniä lapsia, vaan valitsin sen sijaan pilapiirrokseni äikäisen tunnushahmon ja nimitin sen Muumipeikoksi.”*

*) Tove Janssonin satiirisia pilapiirroksia julkaistiin suomalaisessa poliittisessa Garm-lehdessä.

Kirjoitusharjoitukset

Valitse yksi tai useampi seuraavista kirjoitustehtävistä *Muumit ja suuri tuhotulva* -tarinan teemojen innoittamana:

- **Kirjoita tarina seikkailusta, jolla on onnellinen loppu**

- Mikä on tarinan haaste?
- Miksi tarinasi hahmon (hahmojen) on lähdeittä seikkailuun?
- Mitä ongelmia he kohtaavat matkalla?
- Miten he löytävät ratkaisun ongelmiin ja mikä saa tarinan päättymään onnellisesti?

- **Kirjoita runo rohkeudesta**

- Ajasta, jolloin olit rohkea.
- Jostakin rohkeutta osoittavasta henkilöstä.
- Siitä, mitä rohkeus merkitsee sinulle.
- Tai jostain muusta, mitä haluat kuvata runon muodossa rohkeudesta.

- **Kirjoita essee solidaarisuudesta**

Kirjassa *Muumit ja suuri tuhotulva* näemme solidaarisuutta siinä, miten Muumipeikko ja Muumimamma auttavat muita ja saavat apua muilta matkan varrella. Solidaarisuus on tukemista, jakamista, auttamista ja empatian osoittamista. Miksi nämä arvot ovat tärkeitä nykymaailmassa?

- **Kirjoita essee perheestä**

Perinteisesti ”perhe” on ollut melko kapea käsite, mutta nykyään puhutaan ydinperheiden lisäksi myös laajennetuista perheistä, valituista perheistä, uusperheistä jne. Muumilaaksossa perhe on aina ollut joustava käsite, jossa ystävistä tulee perhettä ja ovi on aina auki.

Mikä tekee perheestä perheen?
Ketkä ovat perheenjäseniä?
Miten perheitä luodaan?

The background is a textured, painterly illustration of a forest. It features tall, slender green trees with vertical brushstrokes. Several large, five-petaled pink flowers are scattered throughout. In the lower foreground, there are green leaves and small pink buds. Small, white, stylized animals, possibly mice or rabbits, are visible: one is perched on a tree trunk in the upper center, another is on a tree trunk to the right, and a pair is on the ground in the lower center. The overall color palette is dominated by greens and pinks, with white highlights for the animals and text.

MUUMI®